

Dato: 23.09.2020
E-mail: bce002
J. nr.: 2020-047954

Orientering om fejl i en dna-erklæring

1. Indledning

I forbindelse med politikredsens igangværende gennemgang af straffesager, hvor dna-bevis er anvendt til sammenligning af en sporprofil med 16 dna-systemer og en personprofil med 10 dna-systemer, er det afdækket, at Retsgenetisk Afdeling som følge af en menneskelig fejl har lavet en forkert beregning af den bevismæssige vægt i en dna-erklæring fra 2018.

I denne orientering redegøres for fejlens baggrund, dens mulige omfang, samt hvilke tiltag der er eller vil blive iværksat for at imødegå lignende fejl.

2. Beskrivelse af fejlen hos Retsgenetisk Afdeling

2.1. Den bevismæssige vægt i den konkrete sag

Retsgenetisk Afdeling fremsendte den 7. maj 2018 en dna-erklæring til Østjyllands Politi. Det fremgik af erklæringen, at en sammenligning mellem et spor i sagen og en mistænkt i sagen viste med en sandsynlighed på mere end 1.000.000, at dele af den undersøgte dna stammede fra den mistænkte. Sammenligningen var foretaget med udgangspunkt i en personprofil i 10 dna-systemer og en sporprofil i 16 dna-systemer.

Retsgenetisk Afdeling har den 31. juli 2020 fremsendt en ny erklæring i sagen. Det fremgår heraf, at erklæringen fra den 7. maj 2018 ikke er korrekt, og at det er konstateret, at det rettelig er med en sandsynlighed på 23.100, at dele af den undersøgte dna stammer fra den mistænkte.

Ligeledes den 31. juli 2020 har Retsgenetisk Afdeling fremsendt yderligere en erklæring, hvoraf det fremgår, at der er foretaget en opgradering af profilen til 16 dna-systemer, dvs. at både personprofilen og sporprofilen nu er i 16 dna-systemer. Resultatet af beregningen foretaget på baggrund af den opdaterede personprofil viser, at det taler lige meget for og imod, at en del af den undersøgte dna stammer fra den mistænkte i sagen frem for en tilfældig anden person.

2.2. Beskrivelse af procedurer ved beregning af likelihood-kvotient

Retsgenetisk Afdeling foretager beregninger af den bevismæssige vægt (likelihood-kvotienten) ved hjælp af specialudviklet software. Den sagsbehandlende retsgenetiker vælger i den forbindelse parametre for beregningerne efter fastlagte procedurer, herunder om beregningen skal foretages på baggrund af 10 eller 16 dna-systemer. Retsgenetisk Afdelings systemer har hidtil været opsat således, at der som udgangspunkt beregnes på baggrund af 16 dna-systemer, og at den sagsbehandlende retsgenetiker aktivt skal ændre i opsætningen, såfremt der skal beregnes på baggrund af 10 dna-systemer.

Resultatet af en beregning af likelihood-kvotienten overføres manuelt til erklæringen, hvorefter en anden retsgenetiker kontrollerer, at parametrene for beregningen, herunder om der er beregnet på baggrund af 10 eller 16 dna-systemer, er korrekte, og at resultatet er korrekt anført i erklæringen.

2.3. Omstændighederne omkring fejlen i en dna-erklæring

Den konkrete fejl er opstået som følge af en menneskelig fejl, hvor den sagsbehandlende retsgenetiker ikke har ændret opsætningen for beregningen. Sammenligningen i sagen blev derfor beregnet som en sporprofil med 16 dna-systemer og en personprofil med 16 dna-systemer, i stedet for en personprofil med 10 dna-systemer, som der var tale om i den konkrete sag. Der blev således anvendt et forkert parameter for beregningen, og fejlen blev ikke opdaget ved den efterfølgende kontrol af erklæringen.

Hvis en sammenligning beregnes på baggrund af en personprofil i 16 dna-systemer, men personprofilen alene er fastlagt i 10 dna-systemer, vil profilen blive indlæst som om, at den er fastlagt i 16 dna-systemer. De seks dna-systemer, som mangler i personprofilen, vil i beregningen fejlagtigt figurere som et match. Fejlen medfører, at likelihood-kvotienten bliver for høj, og dna-erklæringen vil dermed være misvisende.

2.4. Problemets omfang

Ifølge Retsgenetisk Afdeling kan fejlen forekomme, hvor afdelingen har anvendt en bestemt beregningstype i forbindelse med beregning af den bevismæssige vægt i sager, hvor der foreligger en personprofil i 10 dna-systemer og et spor i 16 dna-systemer.

Retsgenetisk Afdeling har oplyst, at afdelingen har udfundet ca. 12.000 sammenligninger, hvor den pågældende beregningsmetode er anvendt, og hvor der således er risiko for fejlberegninger.

Det bemærkes, at der nødvendigvis ikke er sammenfald mellem de 12.000 sammenligninger Retsgenetisk Afdeling har udfundet og de ca. 12.300 straffesager, der skal gennemgås i politikredsene, jf. Rigspolitechefens brev af 18. september 2020 til Justitsministeriet. Baggrunden herfor er, at politikredsenes gennemgang alene vedrører straffesager, hvor der er eller har været rejst en sigtelse, hvorimod de 12.000 sammenligninger både kan vedrøre sager med eller uden sigtelse. Eksempelvis kan de 12.000 sammenligninger omfatte sammenligning mellem dna-spor udfundet på et gerningssted og dna fra den forurettede eller et vidne i sagen, uden at der er blevet rejst sigtelse i sagen.

Det bemærkes endvidere, at dna-personprofiler efter retningslinjer udstedt i oktober 2019 som altovervejende udgangspunkt skal opgraderes til 16 dna-systemer. I forhold til verserende sager vil den konstaterede fejl derfor kun være relevant i de tilfælde, hvor det helt undtagelsesvist ikke har været muligt at opgradere dna-per-

sonprofilen til 16 dna-systemer. Det vil være tilfældet, hvis Retsgenetisk Afdeling ikke er i besiddelse af tilstrækkeligt dna-materiale til opgradering, og dna-materiale ikke kan fremskaffes, fordi mistænkte f.eks. er død, befinder sig i udlandet, er gået under jorden mv. Rigsadvokaten har ved mail af 21. august 2020 instrueret politikredsene og de regionale statsadvokater om at være særligt opmærksomme på sådanne eventuelle sager. Domstolsstyrelsen og advokatorganisationerne er ligeledes orienteret herom.

3. Fremadrettede tiltag

Retsgenetisk Afdeling har oplyst, at der for at forebygge lignende fejl allerede er foretaget ændringer i deres IT-systemer, således at den sagsbehandlende retsgenetiker fremadrettet altid aktivt skal vælge, om beregningen skal foretages på baggrund af 10 eller 16 dna-systemer.

Herudover arbejder Retsgenetisk Afdeling på, at der på længere sigt implementeres en ny beregningsmetode, hvorunder denne type fejl ikke kan opstå.

Retsgenetisk Afdeling har af egen drift igangsat en gennemgang af de ca. 12.000 sammenligninger, som kan være fejlbehæftede. Gennemgangen blev påbegyndt den 12. august 2020 og forventes at kunne afsluttes i løbet af få måneder. Retsgenetisk Afdeling har oplyst, at gennemgangen ikke forventes at påvirke den daglige drift i forhold til understøttelse af politiet, herunder den iværksatte sagsgennemgang i politikredsene.

